

AMERIKANSZKI Szlovencov Glász

AMERICAN WINDISH VOICE

Bell Telephone 2940 Száko pismo poslite
512 East Fourth Street, Bethlehem, Pa.
SZHAJA VSZAKI PÉTEK - PUBLISHED EVERY FRIDAY
Published by the American Windish Publishing Co., Inc.
John Hassai, Secretary. Joseph Korpics, Business Manager.

NAPREJPLACSATI CEJNA: SUBSCRIPTION RATES:
Na edno leto ..... \$2.00 For one year \$2.00
Vogrszko domovino ... \$3.00 For Hungary \$3.00

"Entered as second-class matter January 13, 1922, at the post office at Bethlehem, Pa. under the Act of March 3, 1879."

Na gorisztanejnja

velki szvétek sze pri-právla krsztsanszki szvejt: na obrzšánye zemelszkoga zšítka nadaljavanye i radoszti szvétká. Od zšítka mislenozti na zémlo potézseni, vu dnévnóm jármí szeden gibov pükłavi, na Zšítka deresi do krvávo zbiti zemelszki lüdję z-lescsésimi ocsmí, z-trepelívim düsevním zselejnyom szi miszljio na ete szvétek, steri ji konesimár na eden-dvá dní potrousta, ka po zemelszkóm krízsa nosenyi príde eden drügi zšítek, vu steróm nega goszpoudov i pávrov, kapitalistov i proletárovo, na automobilaj vozécsi prestímancov i na klonkaj klükajoucsi koudisov. Vüzen je vüpažni szvétek, nevolnómí zemelszkómí blejdoj nevolnoszti remenilo.

Zemelszki lüdi návjéksi tao persze ete szvétek tüd nacsí razlozsi ino z-szkoupim zemelszkím mertükóm mejri. Poprejkní cslovek sze tomí veszeli, ka no! hvála Bougi konec je velkómí poszti ino zdaj sze zse lehko na betezsnoga nasziti cslovek po szvojoj vouli. Lüdsztva velka vecsina szi bár tak vtála notri zsvlejnje na etoj zémli, da bi te kak zavecsi rép krátek zšítek bio na veke valánoszt ino bi sze bilou mogouese opraviti vu oní nisterni tucat lejta, stero je níkákomí-níkákomí vözméro eti Sorsa obracsáj. Nájevcs ji tou miszli, ka je penez jedíno zemelszko bozsánsztvo, stero nyé za blájzsene dene i trno rejtko nyim na pamet príde, ka na penezni zsaklaj szedécese rávno tak vdári v-glavou Szmrt, kak krepoutnoga penez zselnoga koudisa.

Lüdję szo vszigidár lübilí peneze, ali penez lübézen je nigdár nej bíla véksa, kak dneszdén, gda je zse prejk odísla vu besznouco ino lüdję nej príliko, nego jedíno cil vídijo vu penezi. Ino nágibni szo za penez nej szamo zšivetí, nej szamo klati, nego csesztou mrejtí tüdi. Za penez valon naszkakouk tiranye je prineszlo cslovecsanszti na sinyek nájjádnyo grozno meszaríjo, szvetszko bojno, ali bloudni lüdję szo sze nej vesíli na toj sztrasonoj példi, nego escse bole bejszno letíjo za penezi i cslovecese düse szo véndar nigdár nej bíle tak prázne, kak po toj velkoj meszaríji, gda szo na cslovecsok krvi i zsenszki szkuzaj porobleni millióni szplásíli lüdsztvo.

Tak szo proroküvali, ka te grozen zsile rezáj vösztrejní lüdsztvo ino po szvetszkom krvávenyí príde tiszti bougi híp, steroga zse tak od dávnсныega cajta mao obecsávajo rouzsnatne szenye vidoucsi, prikazni plodécsi poéjte. Ino meszto bougsega hípa sze je na nász ozsmécsao eden escse bole divji híp, vu steróm sze z-szvojmí znányom zvisávajoucsi bejli cslovek od vszáke do eti mao bodouese escse modernejse vmárjajoucese skéri pripravla na novejšo meszaríjo. Ino nevej nescse znati civilizéjraní bejli cslovek, ka dokécs on návadno na gorisztanejnja szvétké z-punim grlom, ali z-práznoy düsov állelujo popejva i vu kédni rozsjé kové prouti drügómí szvojemí bejłomí blíznyemí, med tisztim fárbnati lüdję, ti nigda za peneze küpleni i za peneze odáni robni szlugov poroda sztou i sztou millióni sze pripravlajo na velko bojüvanye, stero bojüvanye sze znábídti z-tém szkoncsa, ka eden drügoga znicávajoucsi i na tou polojno divje fárbnate tüdi goriponücajoucsi bejli cslovek príde na szpoudnyí kráj ino on bode fárbnati lüdi zbrszani robni szluga.

Véndar sztotine lejta, véndar jezero lejta pretecséjo do isztinszkoga velkoga bojüvanya, ali tou bojüvanye prihája ednouk, ár na tézšno meszto sztsísnenyi fárbnati lüdi vu jezere plodécsi millióni nedo trpeli, ka bi szvejta trifertála tao naj bio cslovecsanszta eden tao vöznészécsi blejdi lüdi lásznoszt, steri szo pouleg szvojeja vszákoga znányo, vszáke gyálnoszt i vszáke vadlívánszke szleparíje itak nej znali prídti do tiszti mao, ka bi ednouk za isztino naprej pripravlali cslovecsanszta právi vüzen, zemelszki zšítek isztinszko za vrejdnoga stímáni gorisztanejnja szvétek.

Bajcarje szo vu strájk sztoupili

Oni bejcarje, steri szo delali pri Lehigh Coal and Navigation Company-ji szo zdaj té preminoucsi pondelek vu strájk sztoupili, ár je kompanija 9 delavcov domou poszlála zdela, ár je vu onóm mes ti, gde szo

delali voda notri prisla vu bajco. Líki drügi bajcarje szo sze pa prouti tomí posztavili ino szo tou pravli, ka tej devét delavcov more drügo delo dobiti i nej ka je domou poslejo. Vszí tej bajcarje, steri jeszte 7,500 je vu strájk sztoupilo za tej 9 delavcov volo, ár je po nyuvóm mislejnýi, kompanija nej praviesno vöobszlúzsila nyuve brate.

ZA SZKEBE GLÁSENYÉ SZO NAM PONÜJALI

Cigár-fabricski böszi szo szi miszljili, ka esi nam glásenyé ponüdíjo za pár dollárov, mí sze vcsaszí prouti delavcom obrnéno ino mo fabrikante podpérali

Goszpon Kohler je v-bozsnóm meszti probao szrecco. — Naj ide k-Mokromi Peteki i k-Berkovits-i, steriva prouti delavszti píseta i fabrikante podpérata.

V-pondelek po poudnévi je telefon cinkao vu nasem reditelszti: gori je zvaov Bayuk Bros. cigár-fabrike superintendent, Mr. Kohler ino je tou pítao, esi na prvo sztrán vze-memo glásenyé gori vu nase novine? Na tou szmo nyemi táksi odgouvor dáli, ka naj príde notri vu reditelszti i tü nyemi dámo odgouvor. Mr. Kohler je obecsao, ka na drügi dén príde notri i tüdi je prisó v-tork po poudnévi.

Mr. Kohler nam zaesne lepou pripovedávati, ka áprílisa 22-ga, v-tork gojčno seséjo zaesnoti vu delo i naj denemo glásenyé vu nase novine, na stero szmo nyemi táksi odgouvor dáli, ka mí bi tou trno radi szpunili, szamo nej za szkebe, tákse glásenyé nam nej trbej, gde strájkajou delavei, ka bi szkebe gorijemáli vu delo. Naj oni pripoznajou Union, vej mí zse denemo glásenyé notri, stero nej nyega, nego od organizácije dobímo.

Mr. Kohler trno "sajnáli-va" cigár-fabricske zsenszke, stero szo trno priziljene delo gori vzéti za kaksokoli nisziko pláceso, ár ovak nemrejo zšiveti. Tou je trno lepou od nye-ga, ali zakaj ji za toga volo ne sajnáli-va, ka esi do nazáj sle delat za szkebe, ka ne dobíjo tiszto pláceso, za stero sze bojüjejo, stero szo prvele doubile? Ali na tou je goszpon Kohler tak pravo, ka naj rade bodejo zsenszke, ka szo nyim szamo 5 centov doli vtrgnoli od sztotine, ár sze vesákajo, ka nyim vcs tüdi doli vrejzejo. Szmejsno je tou tüdi, da je Mr. Kohler pravo, ka je prej nyim "nej potrejbno" na cigáre, ár oni vu rezervi vise trí millión cigárov májo i escse szo nanes nigdár nej meli telko, oni szamo delo seséjo dati szíromaskim delavcom.

Od toga je lepse lázsi zse nej mogo naprej dati, ka prej oni

szamo záto odréjo fabriko, ár sze nyim strájkajoucsi míljo!

Nyim je prej nej potrejbno na cigáre, szamo ka bi oni radi bíli, esi bi szi delavei peneze szlúzsíli. Na tom sze zse moremo szmejáti, tou je rekord zapelávanya. Radi bi znali, jeli sze nájde táksa zsenszka ali dekla, stera bi vörvala, ka nyí tak radi májo fabrikantje, kak je Mr. Kohler naprej dao? Nevörjemo, ka bi stera nyemi isztino dála, ár esi tou právi, ka

naj rade bodo, ka szo nyim szamo 5 centov doli vtrgnoli z-plácese, ár je tou "trno malo", te on lazse, gda tákse gucsi, ka sze nyim delavci míljo.

Zakaj szo sze pa te nej míli nyim delavci, gda szo pláceso doli vrezali? Csi rejszan tak doszta cigárov májo, zakaj pa te dájo z-nevolnómí zsenszkami 10—12 vör delati na dén? Tou je lázs, z-tém trükóm, z-táksím mujszkanyóm seséjo nazáj napelati delavee vu fabriko, gda vídijo, ka sze moesno organizéjrajo ino vcs ji nedo mogli vöponücati za szvoj velki profit.

Strájkajoucese zsenszke! Zdaj máte dobro príliko ino sze organizéjraite, drszite vküper. Fabrikantje szo zse gori prisli, ka je

vase organizéjranje zse vcs nej fretanye; prevídli szo, ka esi sze nyim zdaj ne poszre-csi tou nouvo organizácijo, stera sze je nasztávila, znic-siti, nego trdno de gori sztála, tak oni vcs nedo

mogli z-delavcami vözospí-lati, kak do eti mao.

Mí szmo nej vzéli gori glásenyé od fabrikantov, z-sterim bi delavee vu fabriko napelá-vari, ár esi bi gli tou vesínoli, drügi bi nej sou delat, szamo szkebi, tiszte krátkoga videj-nya i zapelane zsenszke, stero szi ne zmiszljio na tou, ka esi do zdaj notri sle delat,

ne lücsíjo vkraj od szamo szébe eden postenejši falat krüha, nego od vszáke zsen-szke i deklíne, stero vu cigár fabriki delajo; ne zmiszljio szi na tou, ka z-tém csnej-nyóm odájo fabrikantom cejli tiszti boj, steroga szo do eti mao vöprésztae.

Zsenszke, mejte zdaj malo pámeti, blüzi szte zse k-tiszto-mi vrejmeni, ka gvínate szvoj boj, ino obílnó sze vam povrne vsze tiszto, stero vu strájkí zgübíte. Zdaj pokázsite vö szvoje vküpdzšánye, ne dájte sze zapelávati od falotov, vígécov, od Petekov i Berkovítsov, steri szo nevocséni, ka bi cigár fabricske zsenszke malo poste-nejšo pláceso doubile i kraesise vrejmen delale, ár szo forman-je bösšovje nyuvi pajdáse ino oni szo nyuvi spiclinje, za stero ruzšno delo ji fabrikantje "mázsejo szalon."

Strájkajoucese zsenszke, escse szamo malo trpite ino sze organizéjraite!

HRAM ZA ODATI

706 Broadway pouleg Alaska Streeta od Vogrszke familie. Poglédne sze lehko gdakoli.

TYPEWRITER

steri má vogrszke litere sze za fál cejno odá. Zvedáva sze lehko vu Am. Szlov. Glász Stampariji. 512 E. 4th Street.

E. O'REILLY'S

Csi sze Kvalitét Racsuná pri Vasem Gvanti, Steroga Ví Noszite

Ví lehko küpíte vas szprotólejsen gvant pri O'Reilly-ji z-velkov gvüsenoszjtov.

Moude szo rédne. — Zgotovleni szo tak, ka do sze vam sikali, — i Stof je garantejraní, steri vam dá zadovolsesino.

Tej Nouvi Szprotólejsnyi Gvanti szo
\$18 \$20 \$25 do \$55

Tákse vrejdnosztí gvanti szo escse vu Bethle-hemi nej bíli pokázani do eti mao.

Mámo z-dvojímí lacsámí gvante za pojbe vu velkom prebéranyi

\$8.50 do \$22.50

Prelejpo Vöpokázanye od Nouvi Szprotólejsnyi Gvantov.

E. O'REILLY CO.

THIRD & NEW STS. BETHLEHEM, PA.

Opomínanye vu sztárom kráji cstejoucsím

Szpostenyóm goríopomínéno vsze one vu sztárom kráji cstejou-cse sterim je zse na novine naprej placílo doli príteklo, naj sze posz-krbíjo za tou, naj je nyígovi prijá-telje ali dobrocsínitelje eti vu ame-

riki plácsajo vu rédnóm vrejmen ár szmo ovak ti edním novine pr-sziljeni presztaviti, sterim je za naprej placílo doli príteklo.

Tak proszimo, naj szi cstejou-csú tou vu znánye vzemejo ino naj nau-tou prosnýou szpunijo.

z-postenyóm Amerikanszki Szlovencov Glász Reditelszto.

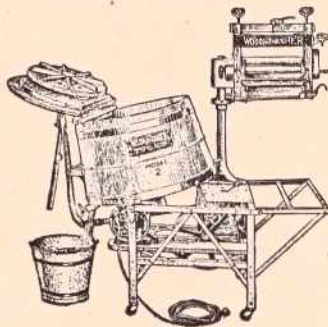
---Leonard Refrigeratorje---

Tej nájbougsi na etom szvejti.—

Ete Refrigerator má 11 sztenéo —

Mí mámo 20 rázłocsni form i velkoszti.

Cejna je od \$12.00 vise.

Woodrow Erja Obvarjeni za Pranyé Masinje

Te jedíni za prati masin, steri má za cejloga zšítka vrejmena garantér. Sztoupte notri naj vam pokázsemo kakse je tou blágo.

PREVNOGO DECINSZKI KOULIC I STROLLERSZOV MÁMO ZDAJ NA KÁZANYE VU OKNI — CEJNA OD \$10.00 VISE

H. Coleman & Sons

323-327 E. 3rd Street

Bethlehem, Pa.

**Bogátoga országa
koudisko lüdsztvo**

Krizis je notri priso. Po cejlom országi sze lehko esüti zse, ka delavsztví bozsno ide. Tak moski, kak zszenszke szo na jezere brezi dela. Tisztim tüdi, steri esese delajo, sze morejo paziti i bojati, z-povéksanov moesjouv morejo delati, ka naj ji neodpüisztüjo z-dela. Steri májo malo penez, stere szo zsi z-velkimi trüdami ino áldovami prisparali, tisztü je zdaj tápotrosüjo — i steri nema,jo, tisztü takzváni "lehkoski", kak ji nikáki radi imenüjejo, tej zsi dug napravüjo i gda vdelo pridejo, delajo zató, ka naj dug resüjejo, stera sztáva návadno teesász trpi, dokécs delo ide. Velke familije sztariske od mislejnya z-zsmetnov glavouv, bojazno klonekajo za delo, znájo, ka nedobüjo, ali zató dönok probajo. Zszenszke z-boleznim szrdcom glédajo na szvojo deco ino na domou prisévsega oco, ka dönok ka je novvoga? Stükanye, szvajüvanye sze zaesne. Zamen, nevola je hüdi prijátel, ne pozna lübézni, ne prinésze szmeja na vüszta. Grejhov vnozszina sze pozdigáva, temlieske dveri sze na gosztejse odpérajó. Szamovmorecov racsun je tüdi véksi.

Vszáki dén lehko estémo, ka je eden mládi eslovek szkon esao z-szvojim zsitkom, ár je nej doubó dela, steri bi esese jus meo zsveti i vídimo eden drügi glász, ka sze je eden 70 lejt sztarec mouro, ár je nej priso k-deli, steri bi pa zse na szvojo sztaroszt gledoucs lehko térgyao od eslovecsanzstva nej "delo", nego "pocsinek".

Nancs nej trbej vu cérkev glédát idti, ka naj vídimo na krízis razpétjenoga Krisztusa, ali od bolezni krvávno Márijo. Szamo klonekajmo notri k-delavszkvim familijam, gde mouz ne dela, gde sze k-brezielavnosztü esese beteg tüdi pridrüzi. Tam tüdi nájdemo Krisztuse i Márije.

Amerikanszko lüdsztvo je trno gizdávo na szvoj ország. Amerika je bogáta i zmozszna. I ne právjüjo doszta, gda tou povejo. Amerika je tak zmozszna, ka jedíne fabrike bozsen sztan je szpodoben jezere na strit lücsiti gládnoj szmrüti. Amerika je tak zmozszna, ka te lehko vkraj vzeme krüh delavecom od lamp, gda sze nej vídi. Amerika je bogáta, doszta áldüje za národ. Ocsiveszne soule, knizsárnice itd. má. Szamo gda solszki doktorje vizitejrajo deco, z-esüdivanyom právjüjo, kak je tou, ka bogáta Amerika tak doszta bozsno kmlene decé má. Pohválijo sze z-modernimi fabrikami, gde je veszélje i lüsnoszt delati, szamo od delavnoga vrejmena i od pláce nej szlobodno guesati. I kak lüсно razveszéljavanye je "movie". Nancs ne kosta doszta. Kelko troustanya lehko napuni tisztim málim delavszkvim deklieskam szrdcé, gda vídijo na kejpí, ka millionárszki pojeb vzeme za zseno málo fabriesko deklino. I esese právi nikák, ka je Amerika nej "ideáliski" ország? Ali tou nerazolzsüjo "movie" direktorje, ka gde pride vküper vu isztinszkom zsitki millionárszki pojeb z-málov fabrieskov deklinov.

Ino Amerika ideálizmusa povéksávajo nyéne právde. Obrvim notriprineszéjo pítvine prepovejdanoszt i pötem zouszednoga policájszkoga prejdnyika denéjo vu szlüzszbo, ka naj vküper szpoloví tiszte, steri bi nej radi zszéni bíli pouleg szülhe právde. Telko je lepote, telko je ideálizmusa vu Ameriki, szamo je delavszko lüdsztvo "bedásztó", ka ne vídi i ne zsvíza tou vsze.

Po cejlom szvejtü sze pripravüajo k-vüzenszkomü gorisztanéjnü po szeden kédnov drzseesem poszti. Delavecov návjéksi tao je zse doszta pr-

KORINE
Nájlepse korine za gosztüvanye, ali za kaksüi koli drügi poszeo szamo prinasz lehko dobíte za to nájnizsüso cejno i vu nájkratsisem vrejmeni. Prídte notri, gda de vam na korine potrejbessina.

**T. M. HOGAN
KORINAR**
331 South New Street
Bethlehem, Pa.
Telephone 1879-R

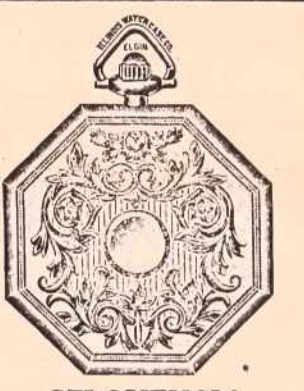
Michael Palásthy
827 E. 4th Street
BETHLEHEM, PA.

Oprávlam vszeféle lekte risko delo z-garantéranom. Primeni sze dobüjo nájbougsü globi v-poszvejte i szaksa lekeriska náprava, stero szo pri hrámi i biznici nüca.

JOSEPH CZOPOTH
szlovenszki storos
4th & Polk Street küeko
BETHLEHEM, PA

Primeni dobíte za nájrednejsü cejno vszeféle Szprotolejsnye i Letosnye Plátno i lejepe Firhange na oukna.

Tak tüdi vszefelé blágo za Moske, kakti Szrakice tak szpoudnyü Gvant i dobre Strunfe.

SZLOVENCÍ!

Primeni dobíte vszigdár dobro **BLÁGO**, kakti na rokou vöre, prsztanke vühanice i vsze drügo zláto i szrebrno poszoudo.

M. FINKELSTEIN
319 1/2 E. 3rd Street
Bethlehem, Pa.

HIZSE ZA VÖDATI
Prinasz sze hizse vödájó, na kéдне ali na meszece.
Fájñ notri szprávlene hizse, elektrik i gáz poszvejt.

PRACZKO i NÉMETH
311 E. 3rd Street
Bethlehem, Pa.

Csi lüбите zsmajno jejsztvino tou szamo vu

"Petöfi Restaurant"-i
429 E. 4th Street, dobíte

Zouszedni sztolü za zszenszke Cejna je nájrednejsa.
Rédnö vöobszlüzszávanye

Kosta sze dobü poprejk plácesano na cejli mejszecz za nájrednejsü cejno

**TÖTH MARGIT
LÁSZTKINYA**

le doubilo szvoj poszt. Ka naj te szvétek popolen bode, szamo gorisztanéjnü falij. Táksa je sztáva szziromaski delavecov vu bogátoj, zmozsznoj Ameriki, nej szamo zdaj vu poszti, nego dosztakrát, vszigdár.

**Opomínanye Strájkajoucsim
Cigár-fabricskim Delavcom!**

Cigár-fabrikam je szila za delavece. Bószavje, formanje i nyuvi spiclinje szo zacsnoli agitejrati med zszenszkami, ka naj idejo delat, ár de szamo nyim kvár, csi do duzse strájkale. Mí zse dobro poznamo tákse frázisztvo, z-sterim nájlezsejse zapelajo vörvajoucsse zszenszke i deklíne. fabrikantje szo do eti mao níka nej dáli na strájk, szo zsi miszlili, vej zszenszke edno dvá kedna osztánejo, agitatorje, organizátorje sze navolüjo gucsati, povrzsejo ji tü ino one zse szamé rade prídejo nazáj delat za niszüko pláceo.

V-tom szo sze fabrikantje vkanili. Organizácia sze je nasztávila i zse blüzi 500 kotrig jeszte notri vpiszano ino té sereg sze vszáki dén povéksáva. Tou je do vüj príšlo bószom i fabrikantom. Ka naj zdaj csinüjo, ka bi tou prevrgli? Tak szo zsi szkonsali, ka nisterne szlabejse zszenszke, stere szo esese nej organizejrane, goriponücajo na tou, ka ji z-drasztüjo prouti Union-i ino za té cil podmítüjo nisterne novine, stere szo prijétno na tákse naj agitejrajo, ka naj strájkajoucsü vees níkomi nevörjejo, níkoga ne poszlhüsjó, nego naj idejo delat.

Ino rejszan jesztejo nisterne zszenszke, stere szo dájó zapelati ino okouli fabrike kukucejse, zvedávajo od formanov, kak sztojü kaj delo, steri nyim právjüjo, ka je sze vrédi, naj szamo pridejo delat i tákse zszenszke zsi nepremiszljüjo, ka csinüjo, kak bi bougse bilou za nyé, nego zse komaj csákajo na tou, naj fabriko odpréjo, kak do one notri bejzsale delat.

Potem mí szamo tou pítamo tiszte zszenszke, stere scséjo odati szvoje pajdaskinye z-tém, gda prvle vzemejo gori delo, kak bi tomi cajt bio, ka zakaj szo one povrgle delo ino szo vu strájk sztoupüle, csi zdaj nescejse vödrzsati teesász, dokécs bi obládale fabrikante, ár je té cajt zse blüzi?

Zakaj szo zsi tou tisztoza hípa nej premiszlile, csi one nescejse strájkati, ka bi one rade delale za niszüko pláceo tüdi. Ár nega ruzsznejsega csinejnü vu ednom strájkü, steri je zse blüzi prouti gvínanyi, kak tou, gda stoj za szkeba ide delat. Nevörjemo, ka bi med szlovenszkimi zszenszkami i deklinami bílé tákse, stere bi poszlhüsjale na kaksegakoli spiclina ino bi sle delat, kak szkebi.

Ali csi sze dönok nájdejo tákse neszpametne zszenszke — stero zsmetno vörjemo — tiszte naj vees nígdár ne csákajo zagovárjanye od nasi novin. Mí níksegá trüda ne poznamo na tou, csi scsémo delavcom na pomoucs biddi, ár nase novine nígdár nedo na tou nágibne, ka bi nej delavecov prilozsznoszt, nego kapitalizmus szlüzszile. Nas cil je jedüno delavcom na pomoucs biddi, ali tiszte zszenszke, stere do zdaj sle delat za szkebe, sze nam vees nígdár nedo mílile, csi de nyim bozsno slo i nej bi skoudilo, ka bi nyim fabrikantje esese na pétdeszét centov doli vtrgnoli pláceo, potem pa na eden kvader.

Vej szü fabrikantje zse vöszpunüjo csemére nad nyimi, ka szo strájkat sle ino ji zse vöponücajo, ali toga do vrejdnü szkebi. Esese malo vküprdzszánya ino trbej notri sztoupiti vu Union i strájk szo gvínale, ka nancs nevzemejo na pamet.

Trno grdo delo bi bilou rávno zdaj vzéti delo, gda szo fabrikantje nájbole prítisnyeni na delavece, prvle, kak bi oni szpoznali Union, ár do mogli szpoznati, prisziljeni do na tou.

Opomínamo vszáko szlovenszko zszenszko, naj zsi ne rédijó kvára szamé szebi, naj zsi ne delajo spota, szramote i tiszto szejranye, stero bi mogle vöpresztátü, nego zdaj naj esese z-véksov moesjouv drszüjo vküper, naj sze organizejrajo. Naj zsi

példö vzemejo od 1919-ga leta, gda szo tüdi nej mele vküprdzszánya, nej szo sze organizejrane ino cejli strájk, cejli boj szo zgüibile.

Naj sze toga eto pout hábajo, ár csi zdaj gvínajo strájk, obrdzszüjo Union, nancs nígdár ne príde réd na tou, ka bi esese ednouk trbelo strájkati, pláceo pa tiszto dobüjo, stero Union naprej píse i nej stero bi fabrikantje scséüli dati.

Zszenszke, zdaj ponücajte gori ponüdjeno dobro príliko!

OBVARVAJTE DECINSZKI POGLÉD

z-sterov prílikov szle di doszta nevol lehko rejsite dejte. Pojeb ali deklieska zdobri zglüjanimi ocsálami vu právom vrejmeni sze lezsej vesü, lezsej spüla, jej i szpü bougse ino je zdravejse dejte.

Mí szamü brüzszimo glázsojne
THOMAS P. CULHANE O. D.
OPTIKAR
107 West Fourth Street Bethlehem, Pa. (So. Side)

Nouva Cipelna Baota

Prijaznívo naznánye dam bethlehemszkim szlovencom, ka szam pod

729 East 4th Street

modernoga vrejmena vsze zselejnye dosztájajoucsü prípravno CIPELNO BAOTO oudpro, gde ne presztanoma vu szkladárnici drszim vu velkom preberanyi

MOSKE, ZSZENSZKE I DECINSZKE CIPELE VSZEFELÉ STRUNFE, VELKOM PREBERANYI

Proszim vsze szlovence za podpéranýe.

MARKOVITZ EMIL
729 EAST FOURTH STREET

NAZNÁNYE

Bethlehemszkim szlovencom szpostenyom naznánye dam, ka szam

ZOBÁRNO KANCELÁJO

oudpro, gde szlovencom vszigdár na szlüzszbo sztojím.

Od nájpřednyejsega vöobszlüzszávanya i nájfínejsega dela szc naprej zagvüsam szlovenszke podpérajoucsse.

Dr. LOUIS C. ZIEGLER
307 East Fourth Street Bethlehem, Pa.

M. Klein's Dry Goods Store

321 E THIRD STREET BETHLEHEM, PA.

Nouve moude Gingham Oblejcsi, od 3—6 \$-.90c.
Nouve moude Gingham Gvanti, od 7—14 \$1.00
Moske Szrakice z-gollejrom vsze velkoszti \$.75c
Moske Szrakice lisaszte z-gollerom \$1.98
Moski szpoudnyü Gvanti ..... \$.49c
Nájnovejse zsideno Plátno, Yard ..... \$.95c
Indian Plátno, Yard ..... \$.25c

Vszefelé Pojbinszki i Deklinszki Kolaposje nájnájnovejse moude sze trno fál dobüjo küpiti

Rávno tak nájnovejse moude Kaputje za trno niszüko cejno.

Prídte i poglednite tou szprotolejsnye blágo

**Znali mo, kelko dácsé
stoj pláce**

Vu szenátüsü szo szkonsali, ka naj sze vöpokázse, kelko dácsé plácsajo od dohotka fabrikantje i privétnü lüdjé. — Vszáki de lehko vido, kelko stoj plácsa

Pred szenátüs je z-porácsanyom dála notri komiszia ono propozicüjo, stera vöpovej, ka naj od dohotkov dácsö plácsüvajúcsü iména z-vöpokázanyom plácsanyom plácsane sume posztávüjo vküper dávesníce ino naj písztüjo na ocsiveszt noszt vszém tisztim, steri szo nálezsnü na tou.

Zdaj je szamo tou odzaja, ka naj tákse porácsanye dájo notri, stero vöpovej, ka naj tiszto tüdi vöpokázsejo na lüszti, ka kelko dohotka má eden i drügi, po sterom plácsüje porcüjo. Ali na tou zsmetno príde réd, ár z-vöpokázane plácsane dácsne sume sze priblíszno lehko konstatejra zse, ka kelko dohotka je stoj vadlívavo notri.

Szenátüska komiszia tou scsé, ka naj korporácüjov, fabrik dácsö rávno tak pokázsejo vö, kak privétnü lüdi i prebíválisesa átresz naj tüdi zamerkajo.

V-KOROUNAJ
ali
V-DOLLÁRAJ

nájhitrej i nájbole rédnö, brezi szaksega dojpotégne-nya plácsamo vö penezeposílanye tam prejk.

Za vlozszbe 4 percentov interesa plácsamo.

Sífkarte odávamo na szakse linije.

KISS EMIL
BANKOSZKAHIZSA
133 Second Ave. New York

Jedüni zasztponik Vogrszke Trzsztvencé Banke vu Pesti.
Jedüni zasztponik Vog. Kr All. Zszelznice Kárte-Kancelájsa.

GARAGE

sze z-árende dá, gde dvá masína presztorno meszto máta. Zglázszite sze lehko vu Am. Szlov. Glász Stamparüji. 512 East 4th Street.

Gvüšno Vam je Potrebno

Nouve Cipele na Vüzen

Sztári cipele prepravijo lepotonauvomi Vüzenszkomi gvanti — ali novi cipele sztári gvant za bouge vövidejnye napravijo.

Jeli szí ví küpíte Vüzenszki novi gvant ali nej, ali trno de dobro esi sze poszkrbíte za edne nouve Vüzenszke cipele.

Cejna je eto:

\$3.45, \$3.85, \$4.45 do \$9.00
Pojbinszki Vüzenszki Cipeli za \$1.95, \$2.45 i \$2.95

Decinszki cipele vu velkom preberanyi — Cejna je \$1.45, \$1.95, \$2.45 do \$2.95

ALEXY'S BOOTERY

15 W. Broad Street 209 E. 3rd Street
BETHLEHEM, PA

EDNOVOLNO OBČSÜTNOSZT KÁZSE
NÁROD PROUTI SOLSZKŮMI TANÁCSI

Národn gyülejs vu Franklin Souli. — Delegátusje od Rotary Cluba, Woman's Cluba, Union Civic Legaue i Parent-Teacher Drüstva. Velke porcije placšüvajúcsi szo bíli nazoucsi.

Solszki tanács nikse podpéranye nema csakati od národa — Povidni gouvori szo bíli naprej dáni od nazoucsi poszlancov.

Premiounesi keden szmo písali eden ártikulus poiméni "Publikuma previdejnye" vu sterom je tou bilou písano, ka kak seséjo nasi solszki tanácsnicke bethlehemszke Kindergarten-e na nikoj djáti, ali pa nej na nikoj djáti vu tou formo ka bi je doli porüsil, nego vu tou formo, ka solszki tanács tak právi, ka na tou nega penez. Rávno za toga volo je bio eden národn gyülejs vküp pozváni premiounesi pétek veesér vu Franklin Souli, ka naj sze na tom gyülejsi naprej dájo oni zroki, stere zroke szo ti nisterni pörgarje zse szpízali na tiszto nevarnoszt, stera nevarnoszt nász esáka esi tak, ka Kindergarten-e vöprepravijo tej nasi solszki tanácsnicke.

Necsákana protivnoszt sze je szkázala od Bethlehemszko-ga národa te, gda je Bethlehemszki solszki tanács tou szkonesao, naj supervisorje vkraj prídejo od solszkoga szpelávanya na steri meszto naj príde eden assistant superintendet, naj Kindergarten nede vees vu Bethlehemszki soláj i naj cejlo solszko ravnanye premenyeno bode vu tou formo, kak je solszki tanács zse na szvojem gyülejsi szkonesao.

Okouli 200 person je bilou nazoucsi, med sterimi szo bíli táksi, steri szo za jezero i jezero lüdi guesali. Ednovolno szo vszi prouti tomi bíli, ka bi sze vu solszkom ravnanyi kaj premenyávalo, ár esi sze vu tou formo premeni kak je solszki tanács szkoneso, tak Bethlehemszki národ szploj szvoj hrbet obrné prouti solszkomi tanácsni.

Mr. Mill, solszkoga tanácsa chairman, je tou pravo na tom gyülejsi, ka oni nikse kritike nesesejo pozvati vu tou poguésávanye, nego oni — kak

solszki tanácsnicke — szamo tou seséjo esüti od Bethlehemszki pörgarov, ka kakse je nyuvo previdejnye od toga szkonesanya, stero szo solszki tanácsnicke napravili.

Govre szo drszali Dr. W. P. Walker od Rotary Cluba, Morgan J. Rinker, predsedszednid od Lafayette Parent-Teacher Associationa i esese drügi, steri szo vszi zednov recsjouv prouti tomi bíli, ka bi sze Kindergarten dveri pred málo decov k-coj záprle i ka bi solszki supervisorje vkraj prisli.

Mr. Cope, kí je solszkoga tanácsa predsednik, sze páli na tom trüdio vu szvojem guesi ino je tou seseo notri poszvedoesiti, ka je trétjemi klásza várasí nej dopüseseno supervisor meti i Kindergarten-ov pa záto nej trbei, ár je tou nei potrejbno. Tak je Mr. Cope dirkt tou pravo, ka je tou nei potrejbno. Ali gda je tiszto píszmo gori esteo, stero je on doubó od Mr. Becht'a State superintendenta, vu tisztom píszmi Mr. Becht oesiveszno vöpise, ka je tou isztina, ka supervisor szamo vu prvi drügi klász várasaj májo, ali telko je Mr. Becht vu szvoiem píszmi szám zamerko, ka ie vu Bethlehemi ednomi assistant superintendenti nej mogoneso vsze tou delo vu oprávlati stero zdaj edno pár supervisírov oprávla.

Na tom gyülejsi sze je tou szkonesalo, ka premenyenoszmi bidti nikaj ali tak morosztáti vsze kak ie doeti ma bilou i tak ie zdaj tomi delo esese nej konec, ár de od tom esese veeskrát gyülejs.

SZLOVENEK neszmi brezí solszkomi novin bidti. Plácsajte naprej na nase novine!

Vszigdár dobro i frisko SZOUDO i dober SZELCER sze primeni dobí kelko koli potrebujete.

Tüdi voznyou prejk zemem, kak eti domá vu várasí, ali pa na dalésnyo pout. Szeljenye ali pa kakso drügo zmetno voznyou vam szpunim vu kaksem stécs vrejmeni.

FRANK BANKO

806 E. Fourth Street Bethlehem, Pa.
Bell Telephone 1609

Nouva Bankoszka

Zidina v-Bethlehemi

Prevecs lejpa na trí stoke zidina sze zozida na trétjem i Pierce Streeti

Vszí oni steri szo prijátelje i podpérajoucsi Gosztonyi Savings & Trust Company-e, zveszéljom vu znánye vzelejto, ka té mocsno rasztécsi bank esese ete meszecz zacsne zidati prevecs lejpo zidno na tom meszti kak je zdaj, stera zidina de szamo za bank náczana.

Tá zidina de na tom meszti, kak je zdajny bank, na Third i Pierce Street kükli, oszentreszeti fuszov na sürki z-trétjega streeta kraja i szedendeszet oszen fuszov na dugi z-Pierce streeta krája. Tá lepou vödzelana, z-lejzoga kamla zidina de visisa, kak pa na trí stoke. Znotrejsnyí tao de prevecs lepou vödelani zramora i bronze i tak de tou nájmodernější bank, kak za kosztimer tak za bankoszke delavce.

Edna jedina velka hizsa bode szkoron trészeti fuszov vizsika od poda do plafona, vu steró bode cejlo bankoszko delo szpelávano, kak za sparavnoszt vlozbe, tak vu zvönejsnye országe szlísajúcsa dugoványa i vsze drüge dela. Edna zouszedna hizsa bode szamo za on poszeo, gde do knige szpelávati. Zaprejte kancelaje bode za predsednika i za peneznika za nyigvimi odprejtimi kancelajami, ka esi de potrejbno, kosztimerje do leko privátno guesali szvoje delo z-csesztnikami.

Vszegavecs nájbole je poszkrbleno za Foreign Exchange vu tou formo, vu toj nouvoj zidini, ka naj sze té zvönejsnye dela zlehko i na hitroma szkonesajo. Za té poszeo bode zouszedno pohistvo notri szprávleno i zouszedno meszto naj szí kosztimerje na lehki denejo z-szvojim delom z-csesztnikami.

Ali dönok nájbole vrejdo de vu toj nouvoj zidini penezna gasza. Tá de tak velka napravlena, ka vu nyej bode meszto za petnájszetszto safe deposit baksze zvön tiszto, gde do bankoszki lástni penezje notri. Zouszedno bode napravleno meszto, gde do tiszti lehko notri sli, steri z-árende vzelejto baksze vu toj gaszi. Kosztimerje vsze tou nájdejo vu toj nouvoj zidini i tou je vsze szamo za nyh volo naj szí lezsej denejo z-szvojim delom. Tá gasza de mejla dvanájszset tonov zmetne mocsne ocelne dveri, notri de zozidana vu konkrét sztené i vu nyej esese edna zouszedna bode napravlena, stero je zse zadoszta szvedoesanzstvo, ka touvaj nikak vu nyou nedo mogli pridti.

Zvöntoga ka tá gasza tak mocsna i gvüšna bode esese tou tüdi k-coj ide, ka de elektricsnoszt pázila za nyéno gvüšenoszt, stera elektricsnoszt sze vesaszí oglászi esi sze stoj dotekne té gasze. Té elektricsen alarm sze oglászi prvle kak bi sze touvaj zacsno vu delo i stera je tak szploj mocsna napravlena naj bode zagvüšana ona vrejdnoszt, stera vu nyej bode.

Vu szaksem táli de tá zidina i rávno tak gasza szvedoesanzstvo na tou, ka je obvarvana od touvajov, ár je poszkrbleno za tou, naj vszáki vlozsnik cejlo gvüšenoszt má vu tom banki. Za toga volo, ka vees kak eden million i frtao zdaj jeszte zavüpano na toga banka szkrb i ka tá suma esese vszigdár raszté, je poszkrbleno bilou, naj tá nouva zidina vu vszákom táli za bankoszke sztráni gvüšna i vugodna bode.

Té kontrakt za cejlo dele zgotávlyane i pohistvo notri szprávlene je bio dáni premiounesi keden Tilgham Moyer Company z-Allentowna, stera sze vu delo zacsne priseszten keden edendvajszetoga.

Speciálnosztí za Vüzenszke Szvétke!

Decinszki Bejli Oblejcsi

od \$2.95 do \$6.50

Decinszki Bejli zsideni Oblejcsi

od \$7.50 do \$11.50

Decinszki Kolaposje

od \$2.50 do \$4.50

Zsenszki Sport Kaputje

od \$10.50 do \$25.00

Za Oblejcsje Kaputje

od 25.50 do \$40.00

Zsenszki Zsideni Oblejcsi

od 15.00 do \$39.50

VELKA DOLIPŮSCENOSZT
NA VSZÁKOM BLÁGI.

GOODMAN'S

16 E. 3rd Street

Bethlehem, Pa.

Zselejmo Veszéle Vüzenszke Szvétke
Bethlehemszkim Zsenszkam i Deklinam

Vszém trno zahválimo za ono

podpéranye, stero szo

szkázali za naso

Baoto.

Eta Szobota de szlejdnya pred Vüzmom

i za toga volo pridte ino poglednite

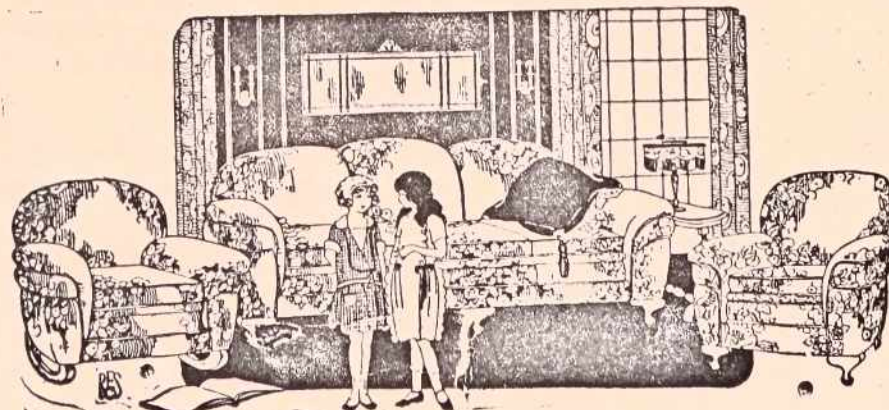
SIMON'S-A BAOTO

Vszáka sze szászne na nasem blági. Mí vász csákamo!

SIMON'S

8 E. 3rd Street

Bethlehem, Pa.

NÁJPOSTENEJSE POHISTVO

ZA VAS DOM za nájnizsiso cejno. — Lehki terminus, steri je pripravén za vaso mosnyou. — Mí tüdi odávamo za gotove penezje.

GOODMAN FURNITURE CO., 305 E. 3rd St., Bethlehem, Pa.

BOUG NEDAJ KA BI SZVINEJ ROGLOUVJE RASZLI!

ali

GDA EDNOGA VOUBE PRETRPÉCEGA REDITELA SZRDCÉ FOXTROTT PLÉSE ZA DELAVCE

"Szlobodna Reics" pod zamázano kiklo szkríje Berkovits Jenő-ja

L. P. Kardosh "reditel", szkebe i bívsi vouznik scsé z-odávansztvom na nikoj djáti organizácijo.

Nej je boj tiszto, steri nema protivnike. Delavszta teski boj je vszigidár meo szvoje neprijátele, steri szo rédno té vdrli na bojúvanye, gda szo tiszti z-cejlim frontom sztáli vu ougnji z-delodávajoucsimi.

Bethlehemszkoga cigár-fabricskoga strájka szo nej szamo fabrikantje sztrasi protivnicke, nego tiszti klejsesi i prilízavei tüdi, steri — kak szvinej — vu vszákoj grdosztiji szkalisano szvojo oszobnoszt neszéjo vu trszto delavszta na odávanye. Tej ruzsnicke zoszágajo szlabejse delavce, vóvadáijo nyim vórvajoucese ino szo gotovi spiclinje kapitaliskim vópeceajoucsim.

Vu bethlehemszkom cigár-fabricskom strájki szo sze tüdi prikázali tej lüdjé ino szo zacsnoi szvoje ruzsno csinejnye, obprvim Berkovits Jenő vu szvoji vogrszki novinaj i novejse Moker Petek vu szvojoj "Szlobodnoj Reicsi". Cil je tou, ka zse organizejrane delavce

naj posztrásijo i nazáj nape-lajo zadomesztsávanye k-lecajoucsim bószom za ponízane plácke i escse bozsnaj-sa pogodbe delat, kak pred etim.

Kardosh Petek, kak Szlobodna Reics bedásztoga papéra "reditel", kí je — kak nasi cstejoucsi tou zse dobro znájo — stiri (4) meszece zaprejtí bio i koga za pár centov lehko podküpi za kaksékoli ruzsno raczotanoga "postenyá" vu zamázano kiklo povíje goszpon Berkovits-a, pred pár meszece ga je pa od témena do pét sin-fao i rávno z-táksimi gnúszni mi recsámi je plúvao z-szvojim goubcom na nyega, kak na nász má návado vszáki keden ino potváraje nase novine z-tém, ka ka "zapelávajo" strájka-joucese delavszke zszenszke. Kardosh Petek stiri-meszece ni vouznik od toga vüpa gucsati, ka prej niksi "bolseviski spiclinje" zvodjávajo delavszke zszenszke, po tiszto j pa vu nevouli povrzsejo. Mí na etom meszti vóvázszimo, ka tiszti lüdi vu delavnoszti, steri szo do eti ma organizajranya poszle namesztívali, szmo nika nej vidli ták-sega, stero bi nej delavcom na haszek bilou.

Lejta szo nej vu moudi dnez. Isztina, ka lejta tá idejo za zszenszkov, ali ona záto izda tak mízli ka sze dobro mládo csüti. Ali cipelje zgübjó szvojo moudo, za stero-ga volo vszigidár bougse szprotolejsne moude cipele scséme meti — tou je, ka sze naj csütimo mládi, nászladni i lejpi.

Odávamo je za \$3.45, \$3.85, \$4.45 do \$6.45

ALEXYS BOOTERY

15 W. Broad Street 209 E. 3rd Street
BETHLEHEM, PA

NE ADJ ISTEN, HOGY A DISZNÓNAK SZARVA NÓJJÖN!*)

vagy

Amikor a börtönviselt szerkesztő szive foxtrottot jár a munkásokért!

A "Szlobodna Reics" piszkos pendely alá rejti Berkovits Jenőt.

L. P. Kardosh "szerkesztő", szkebe és volt fegyenc árulkodással akarja tönkretenni a szervezetet.

Nem harc az, amelynek nincsenek ellenségei. A munkás-ság nehéz küzdelmének mindig voltak ellenségei, akik rendszeresen akkor törtek a harcolók-ra, amikor azok teljes fronttal állottak tüzből a kizsákmányolók-kal.

A bethlehemi szivargyári sztrájkban nemesak a gyárosok az elkeseredett ellenfelei, hanem azok a megfizetett kulanások és lakájok is, akik — mint a disznók — minden piszkosban megfetrengett egyéniségüket vizsik piacra a munkások elárulására. Ezek az aljasok megrémítik a gyöngéket, elárulják a nekik hívókat és készsége spiclijei a kapitalista kizsákmányolóknak.

A bethlehemi szivargyári sztrájkban is megjelentek ezek az alakok és megkezdték aljas munkájukat, először Berkovits Jenő magyar lapjában és utabban vend nyelven a "Szlobodna Reics"-ben. A cél az, hogy a már megszervezett munkásokat

visszajesszék a boszut lihegő bószukhoz a leszállított munkabérek és még rosszabb feltételek mellett dolgozni, mint azelőtt.

A "Szlobodna Reics" tudatlan szerkesztője, aki hiteles törvényszéki adatok mellett elítélt fegyenc volt és aki hitvány garasokért a legaljasabb zughirlapírára is kapható, megtépett "becsületének" piszkos pendelyébe burkolja Berkovits Jenőt, és meggyanusítja lapunkat azzal, hogy "félrevezeti" a sztrájkoló munkások-nőket. L. P. Kardosh analfabéta "szerkesztő" arról mer beszélni, hogy holmi "bolshéviki spiclik" csábítják a munkások-nőket, hogy aztán cserben hagyja őket. Ki kell jelentenünk, hogy mi azok munkájában, akik eddig a szervezés ügyét képviselték, semmi olyat nem láttunk, ami ne a munkások ság hasznára lett volna.

Ellenben a "Szlobodna Reics" szerkesztőjéről tudjuk, hogy 1910-ben, a nagy harc idején bement dolgozni, mint szkebe oda, ahol sok ezer munkás keserves küzdelmet folytatott a kenyérért. Szkebelni ment, holott azelőtt és azután soha gyárban nem dolgozott.

L. P. Kardosh tehát erkölcsi halott és nincs joga ahoz, hogy bárkiket is leekéztessen. Azt pedig tanulja meg, hogy a bolshéviki lehetnek ellenségei a kizsákmányoló bószuknak, de nem lehetnek "spiclik" mert ők az első akiket elhurcolnak, ha kenyértörésre kerül a dolog a sztrájkmozgalmakban. Ezt bizonyítja maga Kardoshnak az az egyetlen igaz állítása a múlt héten megjelent cikkében, hogy 1919-ben nem őt, hanem azt a munkást állították elő, aki a munkásság ügyét szolgálta.

Ne fájjon a feje Kardoshnak azért, hogy a szivargyári sztrájk el fog bukni. Bizonyos, ha ő a munkások mellett állana, akkor hamar elbukna, mert ő csak azért állana mellette, hogy könnyebben elárulhassa

azt. Nincs szükség arra, hogy olyan spiclik és cimeres szkebek, börtöntöltelékek, mint ő "támogassa" a sztrájkot, sőt a munkások tiltakoznak ellene.

Ami a szervezés törvényességét illeti és azt, hogy ki viseli a felelősséget azért, amit a szónokok beszélnek, azt bizza ő a Cigar Makers Intern. Union vezetőségére, aki becsületesebben tudja, mint ő, hogy mi a "törvényes" és mi nem. Törvénytisztelhet semmi esetre sem megy senki ő hozzá, a volt fegyenchez tanulni. Ő és Berkovits egy pár, akikre ráillik a példaszó: Madarat a tolláról, embert a barátjáról lehet megismerni! Mi azt mondjuk: tartsanak ki a munkások a harcban és a szervezet mellett és ne hallgassanak az ugató szkebekre és ebekre, Hadd ugassanak, veszedelmet éreznek; csak egy rugás kell nekik, hogy szükülve elhallgassanak. Vend és magyar munkássz-szonyok: Ne sajnáljátok tőlük a rugást.

Naprej pozsenéjo vöre

Áprilisa 27-ga vu Zdrúszeni Drzsélaj z-véksega tála vu vszákom várasí na vóraj eaj-gare edno vöro naprej potísz-nejo, po sterom sze zacsne tak-zváno polejtno vrejmen.

MOCSNI CIPELJE ZA POJBE I DEKLINE

Materé! Csi sze ví csemeríte, ka vasa deca hitro raztrga cipele, ví trno rade vu znánye vzemete nase lejpe dobroga kvalitéta

POLL-PARROTT — vsze z-ledra cipele.

Tej szo zgotovleni od vucseni sostarov — nájbougse blágo sze núca zevszim — vsze je leder — nika nej drúgo.

Patent Leder Slipperszje za deklíne, prosztni i okínseni remeni. Vslíkoszti 6—8 \$1.95, \$2.50; 8½ do 11½ \$2.25, \$2.75, \$3.00, \$3.50; velíkoszti od 12 do 2 \$2.50, \$3.00, \$3.50 i \$4.00. Velki deklin 2½ do 7 \$2.75, \$3.50 i \$4.50.

Bejli Canvas Slipperszje od 8½ do 11½ \$2.00, 12 do 2 \$2.25.

Pojbinszki Cipelje, zsuti ali csarni, méhke poplate, velíkoszti od 9 do 12 \$3.50, 12½ do 2 \$3.75, 2½ do 5½ \$4.00.

Pojbov Polojnszki Cipelje zsuti. Velíkoszti 12½ do 2 \$3.00; 2½ do 5½ \$3.50.

Pojbov Polojnszki Cipelje, zsuti ali csarni, méhke poplate 12½ do 2, \$3.50; 2½ do 5½ \$4.00

Zszenszke!

Nouve Waiszte za Vúzen

Zsuti ali Bejli lejpi bluzi, okínseni z-lejpi golejri i z-kafszami ..... \$2.50 vszáki

Costume Slips, z-bejloga

plátna \$2.50

Redáti Moire \$3.00

Redáti Lingette \$2.25

WALK-OVER CIPELI ZA MOSKE

Ví szebi lehko küpíte cipele za kaksókoli cejno stero szte mogoucsi plácsati. Ví lehko küpíte Walk-Over za \$7, \$7.50, i az \$8.00, tej sze falejse nemrejo odati i dönok tej sze nájboule trszíjo, ár sze dobro dájo nosziti. Fájnszki Moski Csarni Kid Cipelje ..... \$8.00 Csarni ali Zsuti z-telecsega ledra .... \$7.00 pár

Walk-Over Oxfordi, Csarni i te nájnovej-se blejde zsute fárbé ..... \$7.00 i \$8.50

Zszenszki Walk-Over Oxfordi, csarni ali zsuti z-telecsega ledra ..... \$7.00 pár

VOGRSZKA PIÁNE i POPEJVKE SOULA

Bethlehemszkim szlovencom z-postenyom naznánye dam, ka v-Bethlehemi v-blúznoj prísesztnoszti

PIÁNE I POPEJVKE SOULO

zacsnem. Vu akadéminszkom methodusi vesim i vszáki 6-ti meszce z-obdrzsánim koncertom poszvedocsijo moji solárje od nyigovoga naprejidejnya,

Glászíte sze na mojem prebiválísési:

710 E. 4th Street, Bethlehem, Pa.

LAMPRECHT MICI

Orszacske Vogrszke Král. Igroteakadémije egzáména diplomejrana piáne i popejvke tanárkinya.

Szlovenec naj ne bode brezi szlovenszki novín!

CHICAGO, ILL.

Naznánye

Naznánye dam vszém szlovenszkim zszenszkom, ka bi jasz trno rada bíla, csi bi szlovenszke zszenszke mené goripoiszka-le, za stero bi niti ednoj nej zsaó bilou. Jasz delam zszenszke midere, kakti: Corsette, 4148 W. 22nd Street Chicago, Ill. Za delo garantéram.

SZTABLANO POSZOJLO GRÜNTALASZNOZST

prvo ali drúgo vu vszáksém Mí kúpímo ali odámo vrejmení dámo Grüntalásznoszt

FEKETE & SON

2319-21 West Chicago Avenue, pouleg Western Avenue
Chicago, Ill. Telephone Seley 6050

Vu preminoucsi 20 lejtaj szmo nase dugoványe pri Kúpíványi Sztablanoga poszjoila, Grüntalásznoszt, vu zvonéjnnye országe penéze i sífkárte posilanye znájvéksov zadóvolcsínov szpuníli vszákomí.

Vszákomí onomí, steri scsé szvoje rodbino z-Prekmurja, z-Bánáta, z-Bácska, z-Szlavonie ali z-Vogrszka csi szpravití, mí szprávimó vsze potrejbne písma za tou potrejbnesno brevi vsze sztróskov.

PENEZPOSILANYE Gvúsenoszti-Kiste

Mí dolláre posilamo vu Prek Mí z-árende dávamo Orvúsa-murje, Bánát, Bácska, Szla-noszti kiste za \$3.00 i vise vonio i na Vogrszko. na leto

Précímbne lejpe Strunfe—Nouve fárbé

Zszenszke Strunfe, naprávle-ne z-csízstoga szvila ino pamuta, speciálno zdelano az mocno nosnyo, jesztejo er-jáve, Champagne, szrebrne ino zsute. .... \$1.00 pár

Zszenszke Strunfe, z-csízstoga szvila i pamuta, vu szej-roj, bejloj Champagne i csar-noj fárbí ..... \$1.50 pár

Zszenszke Strunfe, nájnovej-se moude, csízstoga szvila, blej-de zsute, szejre csarne i drúge fárbé ..... \$2.25 pár

Zszenszke Strunfe, nouve moude, nájbougsí kvalitét \$3.00 pár

Decinszke Strunfe, z-sürki-mi redámi, szejre, zsute i csarne ..... 50c pár

Decinszke Strunfe, z-engliskími redámi csarne i kordó-ván ..... 30c, 35c i 45c pár

DEGNAN'S, 227-229 E. 3rd St.

*) Ezt a vend nyelven irt cikket azért közöljük magyar fordításban is, hogy a magyar strájkoló is megismerjék lap-pangó és minden tekintetben káros ellenségeik természetraj-zát.

VU SZTÁRI KRÁJ POTŮVANYE

Eden sereg Bethlehemszki lüdi de sze pelalo na Pittsburg hajovi na White Star Liniji Májusa 6-ga vu Europo. Za tou potŮvanye sze je zse vsze poszkrbejla Gosztonyi Savings & Trust Company-ja. Ár je té Bank toj hajovnoj kompanij-agent. Tej kí do sze pelali szo szledécsi:

Charles A. Gosztonyi i Charles O. Bartos z-etoga várasa, i Joseph Járosy z-Freemansburga, steri poglédnejo Nemski-ország, Ausztria, Czecho-Slovákia, Jugoslávia, Románia, Vogrszkiország, Greskiország, Talianszki ország, Spanyolszki ország, Portugálszki ország, i Francuski ország, nazáj do sze pelali na Rochambeau hajovi, steri de vkraj sou z-Francuskoga országa, z-Hávre, Juliusa

22-ga i eszi vu New York príde okouli Augusztusa 1-ga.

Salamon Strauss, Wm. Strauss, zsená i dejte, Rose, i Miss Marion Strauss, tej do sli na Vogrszko i Czecho-Slovákio vu vees várase, po tisztom szkousz Francuskoga vu London gde oni osztánejo eden casaz, nazáj do sze pelali na Leviathan hajovi, na United States Liniji, steri de vkraj sou vu Southamptoni Aug. 26-ga-ga.

Joseph Grim i nyegova csih, Anna, do sli na glédanye szvojo rodbino na Vogrszko, z-sterim Mr. Grim szvojo hesér na vogrszkom nihá.

Mrs. Georgine Althenn i nyéna csí Georgiana Althenn, ta sle k-rodbini vu Nemski-ország, szkousz z-obhodita Francuski ország i po trej meszeczaj nazáj vu Ameriko. Mrs. Elizabeth Hamburger i nyéni szin, William, goripois-

eseta Ausztrio, Némzki ország i Vogrszki ország. Nazáj ta sla na France hajovi na French Liniji, steri de vkraj sou z-Hávre Aug. 6-ga. Mrs. Hamburger szebov pripela szvojo Mater, stera eti sesé prebívati vu etom országi z-Mr. i Mrs. Hamburgerom.

Stephan Horváth i nyegvi szin, Stephan mládi, goripois-cseta szvojo rodbino vu Vogrszkom országi ino nazáj prídetá okouli Szeptembra 1-ga.

Mrs. Albertine Klemann de sla nazáj vu Nemskiország. Ona je Mrs. Joseph Kelly-ce szesztra, stera prebívá vu Fountain Hilli, ona de domou sla k-szvojim sztarisom vu Hannover, Nemski ország.

Szaksi szlovenec naj bode kotriga Szlovenszka Drústva!

Zavűpavnicke

"Amerikanszki Szlovenec Glász" Reditelsztvo, szpostenyom naznánye dá estejocsim, ka, ki szi té szlovenszke novine sesé zapovedati, naj szi je szamo pri nasi "Zavűpavnikaj" zapovej i naprej plácsa. Ali ki bi je Zavűpavnikom nej mogoosi bio plácsati, on naj nám notri posle vu Reditelsztvo.

Opominamo nase szlovenec. (nyugto) od onoga steromi za naj vszigidár proszijo odpiszek té szlovenszke novine plácsate i poglednite csi na tisztom odpiszki steroga dobite bode tej novin imé: "Amerikanszki Szlovenec Glász". Csi bi pa na tom odpiszki toga iména nej bilo, tak te odnász novin tildi nemrete csakati, ár mi tákse vu znánye nevzémemo, stero mi niti naznánye nedobimo. Mi szamo onim poslemo novine i nyim nyigovo plácsano sumo vu réd zememo, ki do meli tákse odpiszke pokazati, steri szo od Amerikanszki Szlovenec, Glász novin szhájajoesi.

Amerikanszki Szlovenec Glász novin Zavűpavnikov iména:

Bethlehem, Pa.
Bölecz András

Pittsburgh, Pa.
Markos István
Simon István
940 Vista St.

Newark, N. J.
Erbert István
15 Wall St.

Steelton, Pa.
Kamplin József
583 4th Street

Allentown, Pa.
Péter Farkas
514 N. Jordan St.

New Brunswick, N. J.
Louis Koszár
199 Hamilton St.

Palmerton, Pa.
Donesecz Jozsef

Elizabeth, N. J.
Gombotz Ferencz

Cleveland, Ohio.
Joe. Schmedetz
9807 Kennedy Ave.

Bridgeport, Conn.
Tkálecz István
92 Pine Street

Akron, Ohio.
Jos. Kalamár

Chicago, Ill.
Mike Novák
1913 W. 13th Street

**KÚPITE SZI
VOGRSZKI-
SZLOVENSZKI
REJCSNIK**

TOLDI

VERSUSKO PRIPOVEDÁVANYE

Kak nyemi je eden zs-nyi vűhò szkrváro, i on med boleznov lasztivno krv vá'ro, grozno je sztròbo, i nyé z-vűh dolisztepao, ino vsze po ednom razbészo raztepao.

Kapali szo zdaj pszi od nyega lűcsani, tak da szo nyeknoli, k-szténam hízs plűszkani, csi szo falácsék vűh esese v-gòbci meli, kak szo ga v-csemeré sztepalí i grizlí!

"Zgrabi ga! zgrabi ga!" kricsíjo deticske, ali bészna sztvár sze obrácsa na klűcske, i csi sze je steri pesz knyemi priblűzsao, tomi je kak fticsi v-zráki létati dao.

Ednoga je na dvor prék brvénec lűcsao, drűgomi pa bleke preszmekno, vòpűszto. meszárje pa — ka szo oni drűgo mogli? hujstili szo psze; zaman! vszi szo crknoli.

Bík je pa privszetom, kak vdérjajòcsi szláp, nê glédao vecs niti ravnice, niti gráb, na toga vdr, o, kí pred nyega prisao, bezsí sztvár i cslovek, da bi szmrti vuisao.

Cvíli zszenszki szpòl i sze cekne i caga mozski pa kricsíjo: pred nyega! pred nyega! ali nega, kí bi pred nyim sztánoci szmeo, ráj bi sze v-szvederno lűknyato szkriti steo.

Nê je bészao Toldi, nego sztano lepò, i biké na szrèdo ceszté szam pròti sò. "Ka zacsinyas, decsko? Vemda szi odnoro? kak bi sze tí z-etak bésznov sztvárjòv boro?"

Vídi, ja, on biká pròti nyemi trèti, "li brécszte szi!" míszli lepò vu pámeti, i tak mímo pűsztfi kre vűh vecs krics lűdi, ár zse z-bikom more zacséti boj hűdi.

Kak je bík Toldia pred szebom zagledno, neszmerno je tròbo, i práh lűcsao vedno. lűcsao je i zemlò z-rogmí, kak na gymni, lűcsao sztéri ali plevé z-raszojami.

Zednim je i bészno nad pojeba bészao, i rogé na pejo pròti nyemi drzšao "totá je! veszno je! jaj, jaj!" vszi kricsíjo, kí pred hízs oblokmi vògledécs sztojíjo.

Vogrszka piáne soula

710 East Fourth Street

Miss Lamprecht Mici je zse vu bethlehemi, naj szvoje soula lère prejk vzeme ino je zacsne vesiti, steri szo sze do eti máo dáli notri szpízati vu nyéno Piáne i Popejvke soulo.

Nyéno prebíválisce i soula meszto je pod 710 numerov vu strtom streeti vise Dr. Silverman zobára kancelaje, gde zdaj zse vszáki dén i vszákú vòro na szlűzšbo sztojí onim, steri nyéno vò naveseo zmaszto vu nűc vzemejo ino do tá sli knyey vu soulo sze vesiti popejvat ino piáno igrat.

Zdaj jeszte dobra prilika za vsze tákse lűdi, kak mládú tak sztáre, steri sze seséjo vesiti na piáno igrati pa tildi popejvati, ár je tou ednouk gvűsno ka vu zaveseo roké príde, jo tiszti, steri do k Miss. Lamprecht v-soulo hodili.

Zdaj je zse eti med nami vu Bethlehemi i eti osztáne vu sze doszta lűdém notri poszvedoci tou, kak je pripravoci csi jeszte dober zaveseo skolnik, steri dobro zná na piáno igrati, vesiti pa tildi popejvati naveseo. Gvűsen je vszáki lehko, ka za szvoje piáne esane peneze obilno nazáj do bí szvoj tao vu vesenyey.

VELKO

dobroto vesinite, drági szlovinci, csi sze v-storaj szponzorete, ka szte vu nasi novin esteli glasiivanye.

13990

ZADOVOLNI VLOZNIKOV MÁMO.

Sztoza racsuna na vszáki stiri prebi válcov eden vloznik szpádne i tou trno szveko poszvedoci, ka vòobszlűzsávanye, prijaznivost i nasi vloznikov zagvűsanye je trno pripoznano.

PREBIVÁLCOV DOSZTOJNOSZT
nas bank vszigidár vu voditelszkom pozványi szpeláva

Po vlozsbaj trétji percent interesa plácsamo

Bethlehem National Bank

Prejk od Market House 3-ji i Adams Sts. kűkeo

Ete bank je vrejden i rad vzeme vase vlozšbe

Notrivlozšbeni penez suma je vecs kak sész million dollárov.

E. P. WILBUR TRUST CO.

FOURTH STREET and BROADWAY

Vejka od Glávnoaga Banka 606 W. Broad Street

Tou je Nájvéksi Bank vu Bethlehemi

3% interesa plácsa na sparavnoszt polozeni penezaj

Gucsímo tűdi tűhinszke jezike

(Pítajte za Mr. Bartosa ali pa Mr. Gasda.)

PASCITE SZE

csi scsète za szvojo rodbino ali prijátele pravice i sifkárte poszlati, naj vu nouvoj kvoti vòpridejo, ár po toj kvoti doszta menyé lűdi pűsztíjo v-Ameriko.

Prídte vu nas Bank i mí vam dámo vsze preszvetloscsenyé stero vam je potrejbno k-tomi deli. Sifkárte odávamo na vsze linije i pravico vam tűdi szprávimó.

NA INTERES POLOZSENI PENEZ PLÁCSAMO
3% INTERESA.

MI MÁMO PENEZE NOTRIPOLozSENE

od

PENNSYLVANIA DRZSÉL VLÁDE
NORTHAMPTON VÁRMEGYÓV VLÁDE
CITY OF BETH. — VARASKE VLÁDE
CITY OF BETH. — SOLSZKE VLÁDE

Gosztonyi Savings & Trust Co.

Third and Pierce Streets

BETHLEHEM, S. S., PA.

Silberstein's 2nd Floor

205-207 E. 3rd St.

Bethlehem, Pa.

SPECIÁLNO ZA VŮZEN

Baota je odprejta po vecseráj

Prevnoga speciálni Oblejcsov bode odáno vszáki vu nájnovejsoj szprotoljesznoj fárbi. Vrejdni szo gori do \$6.00
na vase prebéranye **\$3.95**

Prevnogo doszta Sport Kaputov, zsuti erjáví i dosztafèle drűgi fárba. Vrejdni szo do \$15.00
na vase prebéranye za **\$10.00**

Eti oblejcsi do vász na veke drzšali. Vrejdni szo gori do \$15.00 — na vase prebéranye za **\$7.95**

KAPUTJE

Sportni Oblejcsi forme vu vszej fárba za

\$15.00

\$20.00

\$25.00

Oblejcsi z-remeni vsze nájnovejse fárbe. Vrejdni szo gori do \$10.00 — na vase prebéranye za **\$5.00**

Prevnogo Speciálni Decinszki Kaputov ino Oube vu vszej fárba — na vase prebéranye za **\$5.00**

PRÉME

Dvoje Speciálnosztí vu Prémaj vrejdné szo gori do \$12.00 do \$25.00
\$7.95 i \$15.00

DECINSZKI KAPUTI

Vu vszej moudaj ino velikosztaj od 6 do 16 lejti. Vrejdné szo gori do \$12.00
za **\$7.95**

KOLAPOSJE

Edno sztou fájnszki Kolaposov vsze vu zselejocsi fárba i moudaj. Vrejdné szo gori do \$5.00
na vase prebéranye za **\$2.50**

PRÉME

Mí szamí zgotávlamó nase Prème, med tejmi ví nájdete tákse stero szo vrejdné do \$10.00. Vu csarni, szejri i zsuti fárba. **\$5.95**

NÁJBOUGSE SONKE ZA VÜZENSZKE
SZVÉTKÉ SZO

SHENANDOAH SONKE

ODÁVA JE

Shamenek István

136 E. 2nd STREET BETHLEHEM, PA.

Munsájnarov protekcija

Zakaj májo "protekcio" nisterni munsájnarje pred Mokrim Petekom? — Zato ka ga tiszti "mázsejo". — Vszáka peszarija na szvekle príde.

Moker Petek, kak eden X voznik, szlovenszkoga lüdsztva szramota itd. sze vesászi k-coj vzeme i zaesne firkálivati vu tiszti nyegov ruzsen papér, ka nikáki kak prelomijo právdó prouti prohibicionszkóy právdi i tou píse nájmre prouti táksim, od steri sze je nej poszvedocsilo vö, esi szo rejszan krívci, ár pri nájzädnyem pripetjéj sze je rávno zgoudilo tákse delo ka je té X voznik od ednoga szlovenca vö zmúkao, ka je nájvéksi munsájner, esi gli je tam nisece niti edne kaple munsájna nej najso, nisece je nika nej znao od toga, szamo on, ár je prej on vö hodo na tiszto fammo i tam je vsze vöposzlejdo, ino tou on z-vojev tikvenov glavov potrdi, ka je tou szvéta isztina. I z-táksimi koszmátimi lázsmi szkoron puno na plüje vu tiszti ruzsen papér, stero ga je nej szram koncsimár na nyegovo sztaroszt gledoucs med lüdsztvo razposilati, stero sze vszeposzé di vöszmeje zsnýega i právi, ka kak je nouri té Moker Petek.

Vu preminoucsi dnévaj szo szí nikáki zgucsávali vu ednom meszti od toga tupasa, — kí je nej pri právoj pámeti, szamo treb j pozvati ednoga speciális-ta, steri ga vzivitejra, — ino szo sze cesdníli, ka zakaj zdaj ne píse od tiszti munsájnerov, od steri je pred nisternimi mejszeci neszmerno doszta znao, gda je drügi nanes nisece nej esüo od nyih, kak kühajo i odávajo munsáj. Ali zdaj naednók je hejnyao z-tém ino esese sze pajdásiva zsnými. Na stero je eden vesászi vmejszpravo — znábidi ka je nanes nej namejno, szamo ka sze je zagucsao — ka prej on zná zakaj nej. Nisterni szo nálezsi bilí ino ga trucajo naj ovádi i tecsász-tecsász, ka je mogo ovaditi, ár je nyemi eden etak pravo: "Ka, tí szí leško Mokroga spiclin?" I na tou je dönok ovado, szamo szo nyemi mogli oblúbiti, ka nyegovo imé sze naj ne zvej vö. Ovado je dvá bethlehemszkíva csloveka, steriva szta prej Mokroga Peteka podmítala z-pár deszetkami, ka naj ne píse od nyidva.

BELL PHONE 1839-W

VÖR POPRÁVLANYE
SPECIALISZT

DAVID SPILBERG

VÖRAR i ZLATÁR

407 EAST THIRD ST.
BETHLEHEM, PA.

Iména známo, vej szmo nyidva gorizamerkali i zdaj mo zvedávali dale, naj bodemo gvüsi v-tom deli. Zdj zse známo zakaj májo nisterni protekcio pred tém X. voznikom. Mí pa píamo tiszte goszpoude, steredosztája, ka ka do pravli, esi jí mí vöszpísemo? Ár naj szí vzemejo vu znánye, ka nász nemre za Judáske peneze poküpiti.

Zvön toga mí tüdi známo eden sereg iména, steri (i stero) noszijo dolláre tomi X vozniki, naj firkáliva Durbins Sógore od tiszti, nad sterimi szí seséjo esemére vöszpuniti po táksóy ruzsnóy pouti. Známo mí tou dobro, ka Moker Petek kaj cesdnoga, hasznovitoga nevej píszati, ár za tou nema gláve, tak te píse ospotávanye i szomarijo, pa esese za tou nyemi nisterni neszpametni placújejo. Doszta cesdnejse bi esiníli tiszti, esi bi tiszti na koj drügo ponúcali gori szvoje peneze, nej ka na tákse bedásztvo lücsajo vö. Naj sze ne rédijo szaní szébe norca z-táksov norijov, stero sze szamo med nami szlovenci pripeti. Ár na cejlom szvejtí nega vees táksi novin, stero bi od kédna do kédna táksó grdosztíjo píszale, kak rávno Szlobodna Reics, ár novine szo nej za tou, ka bi kaksikoli norci píszali v-nyé. Tou je jedíno Mokroga Peteka patent.

Mí mo sze pa zse szkrbeli, ka Mokroga Peteka doli námámo zsnýegovov ruzsnosztov nej szamo pred szlovencami i vougrami, nego pred drügem národóm ga tüdi notri pokázsemo, kaksí cslovek je on med postením szlovenszkím lüdsztvom. Moker Petek od nász i nasi novin leško píse, ka sze nyemi vídi, ár tou nász nika ne briga, ali gda prouti drügom lüdsztvi píse, steri szo nej krívi, od krívceov pa míto gorivzeme, naj ne píse od nyí, tou mí ne nyámo brezi rejesi, esi sze Petek vesászi razpoucsi od esemerov.

NEPREMISLENO

RAVNANYE

"Mörszka Krajina" píse, szledécsi ártikulus, steri poszvejtí Prekmurszkoga vérsztvenoga zsvilejnaya sztáne:

Drzsáva je imé ednote prebiválcov med potrdjenimi granicami. Preimé pa dobí po vesini sztána prebiválcov, tou je po dugoványi, kí dá obsztoj drzsávi z-szvojmí produkti. Zátó jeszto polodelszke ali indusztriszke drzsáve. Nasa drzsáva je polodelszka, ár glávni i véksi del dohodkov drzsáva z-polodelsztva má. Od indusztrije esese zdaj niti gucsati nemremo i tüdi, esi rávno sze z-toga zaesétnoga stádiuma povzdigne, tüdi nepreszégne, zse razvito polodelsztvo. Tak de Jugoszlávia na vekoma polodelszka drzsáva.

Kak táksa, sze zná, da sze vszi dohotki naszlányajo na bremen polodalcov. Pítanye je pa tou esi polodelsztvo zmozsnó v-ednákoj meri pod bremenom sztopáj drzsati i de mogouese producejratí telko, kak bi tou za obsztoj drzsáve zadoszta bilou. Csi de zavolo zamárjenosztí — od sztráni drzsáve — polodelsztvo zadüseno, bogme de tüdi i te sztan produktiva nezmozsen sztao

Csi szmo v-polodelszkóy drzsávi te je zemlé vees, kak pa primerno indusztrije, ali kaj drügoga. Szamo odszébe sze razmi ka véksi del dáese je tüdi na zemlou bazejrano. I esi je tak, zakaj sze te godí vsze tákse, ka je rávno protivno tomi sztáni. Ne vídimo nindri tiszte drzsáve pomoucsi, kí bí miszliti dalou, ka príde záto i tisztim, kí szo szteber i podloga za obsztoj drzsáve. Pomága jo sze velka indusztriálna náprava, velke trzstve i banke, nej pa polodelsztvo. Na rokou sze nyim ide nej szamo z-cenejsim kreditóm, nego iz ráznimi concessijami, naródbami. Gde má vsze tou kmetiszto? Ali sze dá kmeti cenése poszójila, masíni, szemé nye, gnojila plemenszka zsvíva? Ne! Nego dén od dnéva sze nyemi véksa bremena szklá dajo na zse itak obtezene plécsa. Tak pa miszlímo da tüdi i kmetiszto more pognyávati i z-nyim vréd za exportejrane potrejbni produkti, kí szo obednim dohotki drzsáve, ár tak kmet zgübi volou do intenzivnoga dela.

Prekmurje je eden mrtev

zátón. Kakstécs je vértivanye lejpo, zsvinoreja razvita, kak nindri v-drügom kráji, dönok vszigidár bole poszlabsen je sztális prebiválsztva. Zselezni-ce nega, potí szlabe, granice okouli-okouli. Ali bi nej dobro bilou, po szisztemi drügi drzsáv, tüdi i prinasz vpelati export szenyá, gde bi naso zsvino i pridélke neposzredno leško küpili küpci drügi drzsáv? Za — za düseno vérsztvenoga sztálisa. — Prekmur je bi glí tákse vrejdnosti bilou, kak pa esi bi nam drzsáva z-do brimi plemenyáki sla na rokou. Csi szmo polodelszka drzsáva brigajte sze vees za té vugodnosztí dokécs je nej prekeszno. Polodelavszto je gvüsen bázis i nyé obsztoj i dobrouta je obednim obsztoj dobre drzsáve.

ZA ODAJO

Edna Moving Picture zmejnyaliscse za drügoga trzstva volo za odati. Zvedávajte vu reditelsztvi.

Jedini trzsci Aunt Polly i divatni Stout Obüteli za Zsenszke. — Nega tak velke ali tak mále nouge, ka bi mí nej mogoucsi bilí Obüteo dati.

Velikoszt: 2½ do 12 numere sürki i vöszki.

M. E. Kreidler
i Szinovje

NAJPOSTENEJSA
OBÜTELI BAOTA
17 East Third Street
BETHLEHEM, PA.

SPECIÁLNO

Vszigidár ospícseni klabájszje (Ever Sharp Pencils) i nájbougsa za píszanye péra sze zdaj dobíjo trno fá.

Cejna je píscsena

1/3

Vszáki, kí je potrejbén na dobre péra i klabájsze, naj szí zdaj küpi.

Lehigh Stationary
Company, Inc

14 West Fourth Street
Bethlehem, Pa. (So. Side)

ZA PRANYÉ MASINJE

Küszkaposzouda, vszefelé zácsinba, okajeno meszou i vsze

KA JE PRI HRÁMI POTREJBNO

sze primeni trno fá dobí küpiti.

Za prati masinje i poszouda sze ZDAJ za speciálno cejno odájo.

Joseph Zrinszki

409 East 4th Street Bethlehem, Pa.

J. Louis Bolich

Pogrobnik i Balzsamérar

10 E. 4th Street Phone 803 733 E. 4th Street Phone 1161

Primeni dobíte vszigidár nájhítrejse vöobszlüzsávanye

Gda te vu potrejbcsini szemo pridte kmeni i zadovolni te zmójim vöobszlüzsávanyóm.

Vu potrejbnom vrejmeni eden ton vogelja million dnévov i noucsi odvnré — Nase vogelje je za obrambo prouti mrazi.

Ví esese pomlíte kaksá nevola je bíla za vogelje lajnško zimou, — jeli de kaj bougse vu etom leti tou ni eden nevej. Zakaj bi szí vzéli nepotrejbno pripetjé? Edno pár tonov NASEGA VOGELJA vu vasój zemenici vász obráni od mraza i od nevarnosztí vu zímí, ino vam hram priátelszko naprávi. Eden ton od NASEGA VOGELJA je vees vrejdnó kak pa millon füntov vrásztva.

BETHLEHEM COAL CO.

Third & Monroe Street — Phone 882

— 116 —

Gerstner je od zorja mao vönej bio ino rávno sze je domou napelávao, gda je várao, ka je kamarás doli sztoupó z-kocsíja na mezóvnoj pouti ino je prouti árendási sou peski. Gerstner je doli szkocso z-konya, na ednoga hajduka je zavüpaó ino sze je zse ouzdalecs poklono kamarási.

Potem Hegyfalussy právi, ka je iszkaó príliko, ka naj sze nájdeta. esi bi tou znao, bi sze prej pasco! — Právi Gerstner, esi szta gli v-rodbínsztvi, dönok ga prehíti.

— Bougse je tak! — právi kamarás, — nájnoga zgucsávanye dugoványe trno oumorno bode, pri táksém razprávlanyi nej domá, pa nej pri drügom nemremo bidti pouleg potrejbcsine sztanovitni, — pa brezi sztanovitosztí sze ne porazmiva vu potrejbnoj meri.

— Szászne me zse vu zaesétki, — eresé Gerstner, — nanes nemrem kebztívati vu kom bi sze nej mogla prerazmiti.

— Osi szam dobro esüo, Gerstner prijátel na pridoucsém velkom gyülejsi vu szkoncsávajoucsém dugoványi te prouti gucsali — i kak gvüso znam, veseraj szo krajinszki drouvni goszpodiczke direkt k-vam sli zavolo tanács dávanya, ka vu dácsnom pítaní kaksá naj sztoupíjo gori. Szlobodno mí je sztanoviten odgovor prosziti?

— Prav szo jí naznaníli milosztivnoszt, — eresé Gerstner, — ménsi kmetovje szo prisli k-meni brezi pozványa!

— Tou vüpaznoszt pomejni, Gerstner prijátel, — ino nej je novina, ka k-vam brezi pozávanya príde. Ví zste vu krajíni vérsztveni, tém vise penezni prestímanec, — ino z-popolnim notri szpoznanýóm právim, ka je vase prestímanye sztálno cslovecsaga

— 113 —

— Cesdna zsenszka szí! — Sze mujszka mouzs, — pa szí je zsenszka drügo miszlila, sztálno naszprotno, za stero odpíszti, ka jo za cesdno povej.

Do szredine obeda szta túho bilá. Düsa je poscsívala, odloucsila sze je od te trno cesdne politike. Rávno je tú vrejmen, ka naj szí pogucsávata, ár líbléna esese zdaj nanes nevüpa gucsati.

— Priblízsáva sze velki gyülejs, moja drága, — povidno dugoványe mo meli.

— Rejszan?

— Prídi tá, — vármegyóva sztarei, mladénci szprídejo vküper, ár od bongilárisa bode gucs, — kebztüjem, ka do na vozéo vézali na ovom sztráni bodoucsi. — Böske je nika naj právla.

— Právla szí kaj moja drága? — Píta Egerszegi.

— Nej szam právla! Eresé zsená.

Eto je drzsínszki kejp, líbléni estejoucsi, — po príliki eszi namálani, oh da bi bár naszküszeni razmo, ka sze nájbóle vrejla líbézen priglíja k-vóri, stera sztáne, esi sze minoute glíha vága szmeté. Vöre náprava je popolna, pero po vorcáni szkoncsáva szvoje dugoványe; ali minouta je obesütíla edno málo dotíkanye, sztáne, — vrejmena ne kázse. Bojdté moudri, — ne raznetávajte rázno vöre, pazlívo geníte minouta i znouva vam vórna prijátelkinya bode.

Egerszegi je tou málo nadüto zsenszko néj szpítávao vö, ár je szítek dugi, mouzs je düzen szvoje vrejmena znameniti tao na oupravico poszvéttí, — ka bi delao szledí, esi bi za drouvne obláke zse zdaj potégno zvoná vouzse, ka naj obláke razzséné? Tak právíjo: Médeni kédni! Pravicsnejse bi leško imenüvali po právdénikovóm jezíki za "Ne-

Krv i Lük

Vu New Yorki prebiva Thomas Kane, 39 lejt sztar eslovek, má zseno, troujoj deci oca, delo nema trno dobro, ár je nouesen policáj vu ednoj fabriki, ali záto je dönok na szvejtí on te nájvéksi krví trzsec.

Vracsitelje szo do eti mao zsnýega vzéli 39 pintov (amerikanska mera) nyegve dobre zdrave krví, naj obráni jo drúge szlabe krví lúdsztvo, po sterom je on zdaj 59 lúdám dao szvoje krv vu preminouesi deszeti lejtaj.

Té eslovek na dén 18 do 20 szirouvi lükov pojev, z-kaksov drúgov hránov i tou napunýáva nyegove krvne kamre zdobrov krvjouv. Ali meszá on trno malo jejt.

Od tej 59 lúdi, sterim je on krv dao, je szamo eden med nyimi mrou, drúgi szo vszi odzdravili ino sze zdaj dobro mi zdrávji veszeljó, stero szo doubili po nyegovoj dobroj zdravoj erdecsoj krví.

Thomas je szvojo zgodovino etak naprej dao: "Jasz szam v-tou krvno trzstvo zasno pred deszetimi lejtami. Eden doktor je vnovinaj glászo, ka bi rad tákse i tákse krví lúdsztvo doubi, steri bi privolní bilí krv dati betezsníkom. Jasz szam glasenýe túdi steo, ino szam odgovoro ka jasz scsém. Vesaszí mi je vzéo malo krví i sztisztim idem domou. Za pár vór szam doubi telegram, vu sterom je meni naznánye bilou dano, ka je med 20 lúdmí — steri szo sze zglászili na glasenýe — moja krv náj bougsa za té poszeo. Od tiszti mao esese vszigdár na szlúszbo szto jim gdakoli, esi je komi na krv potrejbno, pa túdi vsze szvojo vísesno krv tá dam za privátan núe."

Menye je esese nigdár nej bilou krví zsnýega vzéto kak pou pájnta pa vees túdi nej kák eden pájnt. Plácsano je doubi \$25 pa vise túdi gori do \$150 za szvojo krv.

Pri tom krv dávaní je nájkrátesise vrejmen trpelo 20 minut, nájduge je pa bilou 1 vóro i 40 minut.

"Jasz zgúbim pouleg dvá fúnta po vszákoj operácii, gda eden pájnt krví zméne vzemejo. Ali za pár dní szam zse pá dober i mocsen. Bilou je vrejmen, ka sze vu deszeti dnévaj trkrát mogo krv dati, ali nigdár szam bolesíno nej pozno," pravo je Kane.

Kane je vizíki 5 fuszov 7½

Velki Dolenc zvoná darüvanye

Szumer Mári, z-Büdinec \$1.00, Kraiczar János z-Büdinec \$1.00, Sebján Teréz z-Máli Sálóvec \$1.00, Semenek Mári, z-Máli Sálóvec \$1.00, Rozi Gosz tonyi, \$2.00, Shamenek Károly, \$1.00, Shamenek István, \$1.00, Bartos Károly, \$1.00, Szvétec Szvétec József, z-Büdinec \$1.00, Závecz Ferenc, z-Stevanovec \$1.00, Frank Obál i zsená, z-Márkovec \$1.00, Berglajtner József z-Márkovec \$2.00, Küplen Miklós i zsená, z-Márkovec \$2.00.

Vszevküper \$16.00
Predetim je bilou ... \$88.25
Cejla suma je ... \$104.25

Trno postüvani Szlovenszki bratje i szesztre! Pred pár kédnami szam vu eti novinaj zglászo, ka one szkolektane peneze, steri suma je \$88.25 domou poslem kak nájprve za tiszti poszeo, za steroga szmo tou sumo vküper dariivali, kakti za sztroske zvonouv. Ali zdaj sze je naesi zgoudilo, ár szmo píszmo doubili, vu sterom písejo, ka nyim je nej szila vees za té poszeo, nego esi szmo mogouesi, te naj dale pobéramo, ár esese eden máli zvon seséjo szpraviti vu Velko Dolenszko céркеv, stero te vidli eti sztoga píszma, stero szmo doubili od Lainsesek Józsefa z-Velki Dolenc. Tou píszmo etak právi:

"Drági nasi Bratovje i Szesztre, kí szte v Ameriki budouesi! Kvam sze obráscam kak Lainsesek József, Velki Dolenc sztojécsi vu fárnóm iméni ino vász proszim dariijte nam edne mále dáre, ár bi mí radi meli esese eden máli zvon. Mí szí ga z-nasimi penezi nemremo szpraviti, ár szo nasi penezje pre máli. Csi szte mogouesi, lepou vám zahválím, pa esi szte nej mogouesi, tak

colov zsmeten je 175. fúntov.

Betezsen je esese nej bio nigdár. Oszenyeni je deszét lejt i jeszte trouje decé. James 7; Agnes 6 i Lilian 4 lejta. Deca je esese túdi nigdár nej bila betezsna.

Ednouk szo nyemi na nougi mogli krv vzéti, ár je rávno pred pár dnévami na obej rokkej zse krv vzéto meo i tak szo nej mogli nouve rezáje napraviti, tak szo pa te nyemi na novej mogli krv vzéti, liki on je zradostjouv dao szvojo krv drúgomi na pomoues.

vam túdi lepou zahválím na prvejsi dáraj."

Tak právi tou píszmo, zdaj te té peneze eti zadrzsímo do juniusa i kí esese scsé kaj darüvati vszigdár lekho dariije na té cio. Lehko je kmeni pri neszé ali pa posle po posti, steri vu drúgi várasaj prebívajo.

John Matus
136 E. 2nd Street
Bethlehem, Pa.

Pittsburgh, Pa. i Krajína

Zavüpavnik: Markos István

940 Vista Street,

N. S. Pittsburgh, Pa.

Plácsajte naprej na:
"Amerikanszki Szlovencov Glász"

Telephone Cedar 8131-R

NOVY'S
CAFÉ & RESTAURANT
Cor. Madison and Peralto Sts.
Pittsburgh, Pa.

Postüvani Szlovenci! Sztavite sze pri John-i na kükli, ár tam dobite nájbougso jejsztvino pítvino. Vszáki szlovenec bode z-nájlepsim postenyom vöobszlúszeni

John J. Chapman, lásznik.

Vi dobite prímieni kúpití vszákse féle nájbokse Cigare i Cigaretline, steri szo sztoga nájboksega dohána naprávleni. Jasz trzsim to nájprednyese blágo, naprebéranje vu vszáksém iméni.

Túdi vu toj nájlepsoj posztávi decinszko spílo dobite prímieni kúpití.

FRANK EMBERSITS
923 Chestnut Street
N. S. Pittsburgh, Pa.

VOUTAJTE

—ZA—

Frank J. Zak

KORINAR

REPUBLICANSZKI KANDIDÁT
ZA POSZLÁNCA

z-Szédme Okroglíne

Szpravite nazáj pivo i lekho víno Ne votajte na té szühe kandidáte Nepojdte zmorjeni zdaj eto pout. Votajte na Frank J. Zak-a On de na pomoues péoko notri vdariti vu vinszke i söroszke lagve. Zdj máte priliko Pomágajte Union esloveka

PRIMARIES APRIL 22, 1924.

ZDAJ szmo krédi za vase goriobiszkanje. Prídte ipoglednite nase blágo. Nouvi szprotolejsnyí kaputje i oblejsi za Zsenszke, Dekline i Deco. Vu nájvéksém prebéraní, ár je esese tákse prebéranje predetim nigdár nej bilou.

BRONK'S

833 E. Ohio Street N. S. Pittsburgh, Pa.

Dobro blágo i niszika cejna

GDA DE VAM POTREJBCSINA NA
POHISTVO, KÁRPETE ali KÁHLE

prídte kmeni i vidli te, ka te zadovolni, kak zblágom tak z-cejnov

HARRY KRUPP

843 E. Ohio Street N. S. Pittsburgh, Pa.

Phone, Cedar: 4135-M

varne dnéve", vu steri mouzs nadaljáva ledicsnoga hípa lázsi, mujszka sze, noríjo gucsi, od steri sze krátko vrejmen nasziti. Ka je veritelstvo?

Obecsanye, steroga na szpunývanye te drúgi nász za szpodobnoga mejni; nájmrá záto, ár je vu obecsanyi nej oblúbleno predoszta.

Vu tak imenüvani médani kédnaj trbej mouzsi vöpokázati szvoje tiváristvene bívoszti glávne knige: telko dobí od drúgi, z-telkim je páli zájenno duzen drúgim, doli racsunavsi, stero sze more doli racsunati: telko gotovnoszti, prijétnoszti i sztanovitnoszti lekho láda zsenszka.

Vszáka zsenszka je talentum, — tou naj vörjejo mozsévje. Moski je táksi, kak lejva rouka. Lejva rouka pri jejsztvini szamo rasoske zná drzsati, pri píszanyi papér drzsí doli, zsmécsavo zdigne, ali ne prímlé jo, — ino z-velkov szkrbnosztojouv sze jedíno delo nacsí. Preci kak na drúgo núcajo, — do szmeje neprílicsna. Nájprosnejsa zsenszka je k-vszákim sztálsam nágo szpodobna szebé prigljíjati. Pörgarszka dekla bi znála goszpodicsina, prestíma, plemenita, milosztivna goszpá bidti, — vu prídrúzenoj naturi je tak zgrablívá, ka formálívanye vesaszí na szébe vzeme. Zgrabite ednoga sostarsz-koga deticsa, za deszét lejt bi sze nej náveso, ka kak more bidti plemeniti goszpoud vu znásanyi, — esi bi szí nistere neprílicsoszti glí zakrio, dönok bi vszákomí esloveki na esrejlve glédao nájoprím, esi szo na kopito zasiti?

Egerszegi je znao, ka zsená Irmina píszma z-ocsámí drzsí, — ino ka zsenszka csáka, ka mouzs zavüpno ovádi, vu káksem poszli ga je zavüpala ta mláda zsenszka.

Jeli je mogouese bilou povedati od toga dugo-

ványa? Naj odgovorí na tou estejouesi. Fiskálisa je bolelo, ka zseno mantrati more, ali vu etom sztálsí more szkousz doprineszti formálívanye, ka naj fiskálisa zsená nancs z-spászsa ne píta, — esi mouzs szam nesese povedati.

Mouzs szí je na cejli szvoj szítek odébrao, nájvékse lübéznoszti vrejdnó, — ino z-tisztov sze ne bojüje, do tiszte naj zatají kaj, tiszto naj opouti nazáj, ka nyegvoga krouga prejk vrejzse ino brezi jusa naj sze vmesáva vu drúgi szvetino. Od toga mogoesno máloga szramotnoga zatájjenja sze je bojo Egerszegi, esi gli nyemi je na zsmetno szpadnó, — szkonesao szí je, ka vu médeni kédnaj ne zglászi vö, ka je szenye szlobodno, ár bi szledi prepovejani szád zbantüvao tou obesütno zsenszko.

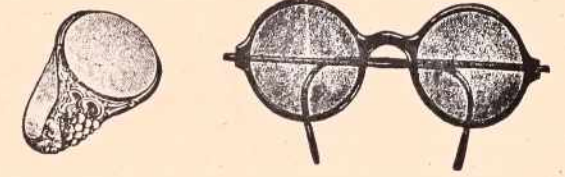
Fiskálisi je zsená grátala: Bogme sze naj nacsí nászta.

Kak szmo vidli, Böske je trno na kurtavi odgövjála, — po táksém je vu znotrejsnyem szvejtí zmeslinga i zvönejsnyá tíhoesa je mourja gladko gledalo, — steroga z-globoesíne vövderé vihér.

Tou je dvanájszeta soula! Pri pámeti naj bode mouzs, ka naj ne gráta protivník, zsenszka je bejli ténki oblák, steri sze szamo tak povéksi, esi sze mouzs za protivnoga vötra szkázse — ino blízskanya, grmlance rojsztni zrok bode.

NIGDASNYI I NOUVI CSLOVEK

Eden gyárek raztála Hegyfalussy kamarása grünt od Gerstnerovoga árendástva. Kak velki gyárek raztála tejava dvá sztarca eden od drúgoga: vesaszí mo vidli.

Prímieni dobite ráj bokse blágo za rédno cejno. Prídte vu

S. MALLIN, Vörarszko bauto.

729 E. Ohio Street,

N. S. PITTSBURGH, PA.

Szprotolejsnyie Odpéranye!

Vszefelé Moske i Pojbinszke Szprotolejsnyie Gvante mámo vu nájnovejí moudaj i formaj

Moske Gvante	Szpodjen Gvant
Moske Zgornyekapute	Sapke
Szrakice	Zsidene Strunfe
Kolapose	Pojbinszke Gvante
Holsztike	Pojbov dezszds Pláscse

Mí szmo vam vszigdár krédi pokázati nase blágo Jeli mo meli szrecso vász videti?

Joseph Patz

MOSKOV I POJBOV BAOTA

829 East Ohio Street N. S. Pittsburgh, Pa.

Dupliske Erdécsé ali Szíve Stempline
dobite z-etim glasenýom

F. N. HOFFSTOT, Szedník GEORGE G. SCHMIDT, Penezník
T. W. FRIEND, Podszedník H. J. C. BREKER, Podpenezník

Penezna Vrejdnoszt \$200,000.00 Cejlo Imánye \$350,000.00

NATIONAL BANK OF AMERICA

709-711 East Ohio Street

Pittsburgh, Pa.

Safe Deposit Box-e sze dobijo z-Árende
4% Interesa plácsa na sparavnoj sumi

PEOPLE MEAT MARKET

JOSEPH FELKÁR, Lásznik.

Szlovenci, kí szí scsé dobro frisko meszou kúpití on sze naj obrné vu mojo mesznico, gde sze dobi száksé féle frisko meszou za rédno cejno.

849-851 E. Ohio St., N. S. Pittsburgh, Pa.

Telefon Cedar 9529

Vszigdár dobro i rédno bodete vöobszlúszeni, esi prídte vu moj Hotel, ár prímieni dobite tou náj-boukso blágo za nájrednejso cejno.

Horvatski i Szlovenszki Hotel

Matt. J. Bestic, lásznik

834 E. OHIO STREET N. S. PITTSBURGH, PA.

Naznánye dam vszém szlovencom, komi de potrejbno na Pogrobnika, on sze naj obrné kmeni, gde dobi náj-bole postenejsé vö obszlúszeni

JOSEPH A. PAPPERT, Pogrobník.

711 Lockhart Street, N. S. PITTSBURGH, PA.